

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO DLA PLANU GOSPODARKI
NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY NIDZICA**

SPIS TREŚCI

1	STRESCZENIE.....	4
2	WPROWADZENIE.....	5
2.1	Podstawy formalno - prawne opracowania Prognozy	5
3	Metodologia sporządzenia prognozy	8
4	ZAKRES OCENIANNEGO DOKUMENTU	9
4.1	Wstęp	9
4.2	Projekt „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Nidzica” - analiza zawartości.....	9
4.2.1	Cele projektowanego dokumentu.....	9
4.2.2	Zawartość projektowanego dokumentu	10
4.3	Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi	11
4.3.1	Dokumenty krajowe	11
4.3.2	Dokumenty regionalne	13
4.3.3	Dokumenty lokalne	15
5	OBECNY STAN ŚRODOWISKA.....	17
5.1	Położenie geograficzne.....	17
5.2	Powierzchnia	17
5.3	Klimat.....	19
5.4	Powietrze.....	20
5.5	Odpady	22
5.6	Złoża naturalne.....	23
5.7	Gleby.....	23
5.8	Zasoby i ekosystemy wodne.....	23
5.8.1	Wody powierzchniowe	23
5.8.2	Jeziora.....	24
5.8.3	Jakość wód powierzchniowych.....	24
5.8.4	Wody podziemne	24
5.9	Przyroda, Obszary chronione, Natura 2000	25
5.9.1	Rezerваты przyrody.....	25
5.9.2	Obszary chronionego krajobrazu.....	25
5.9.3	Pomniki przyrody.....	26
5.9.4	Obszary NATURA 2000	26

5.10	Zabytki	26
5.11	Potencjalne zmiany środowiska w przypadku odstąpienia od realizacji „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica”	26
6	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W WYNIKU REALIZACJI ZAPISÓW „PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY NIDZICA”	28
6.1	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko	28
6.2	Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000	29
	Tabela 3. Zidentyfikowane znaczące oddziaływania na środowisko.....	30
6.3	Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji PGN	43
6.4	Transgraniczne oddziaływania na środowisko	44
6.5	Bariery utrudniające ocenę szkodliwego wpływu na środowisko w wyniku realizacji „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica”	44
7	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	45
8	PODSUMOWANIE	46

SPIS TABEL

Tabela 1. Wyniki pomiarów wybranych rodzajów zanieczyszczeń dla strefy warmińsko-mazurskiej w roku 2014

Tabela 2. Wynikowe klasy dla gminy Nidzica dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin za 2012 r.

Tabela 3. Zidentyfikowane znaczące oddziaływania na środowisko

Tabela 4. Przewidywane znaczące oddziaływania „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica”

Tabela 5. Ryzyko związane z realizacją „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica”

1 STRESZCZENIE

„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” (zwany dalej również PGN) obejmuje obszar gminy Nidzica, która położona jest w powiecie nidzickim w województwie Warmińsko-Mazurskim. Gmina posiada wyraźnie wyodrębniony dwudzielny charakter – część północno-wschodnia to w zdecydowanej większości lasy, natomiast część południowo-zachodnia to w większości użytki rolne. Na terenie gminy znajdują się też obszary Natura 2000.

Zaproponowane w dokumencie działania tj. działania niskoemisyjne, efektywne wykorzystanie zasobów, poprawa efektywności energetycznej, wykorzystanie OZE, działania wpływające na zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii, działania nie-inwestycyjne, ale także poprawa warunków wodnych i gospodarki wodnej a także poprawa komunikacji na terenie gminy w dużej mierze przyczynią się do poprawy jakości środowiska. Poprawa jakości powietrza będzie możliwa poprzez realizację działań na terenie gminy. Zastosowanie termomodernizacji budynków pozwoli na zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło a co za tym idzie zracjonalizuje zużycie energii. Instalacja nowocześniejszych źródeł ogrzewania pozwoli natomiast na zmniejszenie zużycia paliw.

Zgodnie z metodyką prognozy na obszarze objętym planem oceniono wpływ na środowisko przyrodnicze poszczególnych celów strategicznych PGN. Realizacja celów strategicznych w większości będzie miała korzystny wpływ na środowisko. Działania te będą bezpośrednio wpływać na ograniczenie emisji i redukcję uciążliwości dla środowiska. W planie określono również cele mogące mieć negatywny wpływ na środowisko, ale tylko w zakresie realizacji tych inwestycji a nie w trakcie eksploatacji.

Na terenie gminy znajdują się 2 obszary Natura 2000: Ostoja Napiwodzko – Ramucka (PLH 280052) oraz Puszcza Napiwodzko - Ramucka (PLB 280007). Na terenie gminy znajdują się także 2 obszary chronionego krajobrazu, 4 rezerваты przyrody a także 15 pomników przyrody. Realizacja PGN może pośrednio przyczynić się do poprawy jakości środowiska na tych obszarach.

Realizacja założeń określonych w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” ma za zadanie doprowadzenie do poprawy stanu jakości powietrza na terenie gminy. Realizacja działań opisanych w analizowanym dokumencie powinna mieć na uwadze podjęcie środków zapobiegających bądź ograniczających prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko. Dlatego należy monitorować proces realizacji PGN oraz prowadzić działania edukacyjno informacyjne dla społeczeństwa.

Z kolei negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

2 WPROWADZENIE

Strategia tematyczna Unii Europejskiej na rzecz środowiska miejskiego, a także inne polityki, strategię oraz inicjatywy podkreślają rolę samorządów lokalnych w aktywnym przeciwdziałaniu globalnym zmianom klimatu. Gospodarka niskoemisyjna to jeden z kluczowych elementów programów Unii Europejskiej w nowej perspektywie finansowej 2014-2020.

Gospodarka niskoemisyjna to gospodarka rozwijająca się w sposób zintegrowany przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych niskoemisyjnych technologii i praktyk. Wspólnym kierunkiem powinno być wdrażanie wydajnych rozwiązań energetycznych w poszukiwaniu możliwości zmniejszenia zużycia energii i materiałów, zwiększanie wykorzystania energii odnawialnej oraz wprowadzanie proekologicznych innowacji technologicznych.

Gospodarka niskoemisyjna to gospodarka wykorzystująca energię i materiały w sposób efektywny, to znaczy zapewniający maksymalizację wzrostu gospodarczego przy jednoczesnej minimalizacji zużycia energii i materiałów.

„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” to dokument strategiczny, którego celem jest określenie wizji rozwoju gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Jego kluczowym elementem jest wyznaczenie celów strategicznych i szczegółowych, realizujących określoną wizję gminy. Powinny one być: konkretnie określone, mierzalne, ambitne, realne i określone w czasie. Głównym celem PGN jest ograniczenie emisji i musi być on jasno i mierzalnie zdefiniowany (w postaci względnej lub bezwzględnej).

2.1 Podstawy formalno - prawne opracowania Prognozy

Podstawą prawną opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn. „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” są zapisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Wprowadza ona zapisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197

z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157); W świetle zapisów Artykułu 51 organ opracowujący projekty dokumentów wymienionych w art. 46 lub 47 (a więc m.in. polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko) sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- c) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- d) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe

i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne;

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, a także integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki bądź też luk we współczesnej wiedzy.

3 Metodologia sporządzenia prognozy

Przy opracowywaniu Prognozy oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn. „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” oceniono komplementarność „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Nidzica” z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla (wspólnotowymi, krajowymi, wojewódzkimi), aby stwierdzić czy poddawany prognozie dokument zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju- sprawdzono powiązania PGN z dokumentami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

Następnie poddano analizie potencjalne zmiany środowiska w przypadku odstąpienia od realizacji „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” oraz przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu pn. „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” zbadano wpływ oddziaływań zaproponowanych w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica na poniższe komponenty środowiska: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra i obszary chronione. Oceniono je pod względem tego czy wpływ jest pozytywny czy negatywny. Wiele działań nie wykazywało żadnego wpływu na powyższe komponenty. Następnie dla każdego kierunku działań określono przewidywane oddziaływania na środowisko: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe. Nie określano oddziaływań średnioterminowych z racji takich samych oddziaływań krótko- i długoterminowych. Wymieniono także oddziaływania chwilowe oraz ciągłe.

Ponadto w ramach oceny zaproponowano również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji PGN oraz zidentyfikowano ryzyko związane z realizacją „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” wraz z działaniami zaradczymi.

Przedstawiona Prognoza nie zawiera i nie zastępuje ocen oddziaływań na środowisko tych planowanych działań inwestycyjnych, które zgodnie z przepisami prawa zobligowane są do przeprowadzenia takiej oceny.

4 ZAKRES OCENIANNEGO DOKUMENTU

4.1 Wstęp

Przystąpienie do opracowania projektu „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” związane jest z przyjęciem przez Radę Miejską w Nidzicy Uchwały nr XXXVIII/542/2013 z dnia 31.10.2013r. w sprawie wyrażenia woli przystąpienia do opracowania i wdrażania planu gospodarki niskoemisyjnej. „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica współfinansowany jest ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 Priorytet IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna Działanie 9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – plany gospodarki niskoemisyjnej (KONKURS NR 2/POLIŚ/9.3/2013).

4.2 Projekt „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Nidzica”- analiza zawartości

Projekt dokumentu pn. „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Nidzica” został opracowany w kwietniu 2015 r., zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami prawa i wytycznymi. Celem dokumentu jest przedstawienie zakresu działań możliwych do realizacji w związku z ograniczaniem zużycia energii finalnej oraz zmniejszaniem emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych do atmosfery. Cel ten jest zbieżny z dotychczasową polityką energetyczną gminy Nidzica. Opracowanie zawierać będzie wyniki inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń gazów cieplarnianych a także przyjęte do realizacji działania i ich analizę. Plan ten może być, a nawet powinien być weryfikowany i uaktualniany w oparciu o monitoring jego realizacji i następujące zmiany. Monitoring będzie przeprowadzany co roku. Jednakże ustalone założenia główne, dotyczące przede wszystkim sposobu realizacji planu, źródeł finansowania inwestycji, metody poprawy jakości powietrza i kontroli efektów wdrażania przedsięwzięć inwestycyjnych, uznaje się za właściwe dla całego planu.

4.2.1 Cele projektowanego dokumentu

Celem „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” jest przedstawienie zakresu proponowanych działań możliwych do realizacji w związku z ograniczeniem zużycia energii finalnej oraz zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych (CO₂). Celem dokumentu jest przedstawienie wyników inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych oraz analiza działań przyjętych do realizacji. Do celów szczegółowych należą:

- Wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych.
- Inwestycje w technologie wykorzystujące odnawialne źródła energii.

- Rozwój usług na rzecz wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Wdrażanie niskoemisyjnych i energooszczędnych technologii, głównie w przemyśle, transporcie, sektorze bytowym- komunalnym.
- Modernizacja oświetlenia.
- Poprawa stanu technicznego dróg.
- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej Gminy.
- Przystosowanie transportu gminnego.
- Ograniczenie składowania odpadów oraz wzrost stopnia odzyskiwania odpadów.
- Racjonalizacja gospodarowania odpadami.
- Zwiększenie świadomości wśród mieszkańców dotyczącej ich wpływu na lokalną gospodarkę ekoenergetyczną oraz jakość powietrza.

4.2.2 Zawartość projektowanego dokumentu

1. Wstęp.
2. Streszczenie.
3. Ogólna strategia
 - a. Cele strategiczne i szczegółowe.
 - b. Stan obecny:
 - i. Opis obszaru objętego zakresem PGN,
 - ii. Ocena stanu środowiska,
 - iii. Ocena działalności gospodarczej i mieszkalnictwa,
 - iv. Ocena stanu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
 - v. Ocena infrastruktury drogowej i transportowej .
 - c. Identyfikacja obszarów problemowych .
 - d. Aspekty organizacyjne i finansowe:
 - i. Źródła finansowania inwestycji na poziomie międzynarodowym,
 - ii. Źródła finansowania inwestycji na poziomie krajowym ,
 - iii. Źródła finansowania inwestycji na poziomie wojewódzkim,
 - iv. Źródła finansowania inwestycji na poziomie lokalnym,
 - v. Środki finansowe na monitoring i ocenę.
4. Wyniki bazowej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla :
 - a. Metodologia inwentaryzacji,
 - b. Wyniki inwentaryzacji.
5. Działania/zadania i środki zaplanowane na cały okres objęty planem:
 - a. Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania ,

b. Krótko/średnioterminowe działania/zadania.

4.3 Powiązania z innymi dokumentami strategicznymi

4.3.1 Dokumenty krajowe

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Zawiera długoterminową strategię rozwoju sektora energetycznego, prognozę zapotrzebowania na paliwa i energię oraz program działań do 2030 roku. W opracowaniu jest dokument „Polityka Energetyczna Państwa do 2050 roku”. Dotychczasowy dokument określa 6 podstawowych kierunków rozwoju polskiej energetyki wśród których jest między innymi poprawa efektywności energetycznej.

Ponadto dokument przewiduje wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii oraz dywersyfikację struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej - oparcie na zasobach własnych (głównie węgiel kamienny i brunatny) co ma zapewnić uniezależnienie produkcji energii elektrycznej od surowców sprowadzanych. Ponadto kontynuowane będą działania związane ze zróżnicowaniem dostaw paliw do Polski, a także ze zróżnicowaniem technologii produkcji. Kolejnym kierunkiem rozwoju jest zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw - technologie pozwalające na pozyskiwanie paliw płynnych i gazowych z krajowych surowców. Polityka Energetyczna Państwa do 2030 roku zakłada także rozwój konkurencyjnych rynków energii oraz ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Natomiast głównymi celami polityki energetycznej w obszarze ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko jest:

- Ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
- Ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- Zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Jednymi z działań prowadzących do osiągnięcia tych celów jest wykorzystanie m.in. funduszy europejskich.

Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2014

Dokument został przygotowany w związku z obowiązkiem przekazywania Komisji Europejskiej sprawozdań z wdrażania dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej, a także

na podstawie obowiązku nałożonego na Ministra Gospodarki na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. Nr 94, poz. 551, z późn. zm.).

Dokument ten zawiera opis planowanych środków poprawy efektywności energetycznej określających działania mające na celu poprawę efektywności energetycznej w poszczególnych sektorach gospodarki, niezbędnych dla realizacji krajowego celu w zakresie oszczędnego gospodarowania energią na 2016 r., a także środków służących osiągnięciu ogólnego celu w zakresie efektywności energetycznej rozumianego, jako uzyskanie 20 % oszczędności w zużyciu energii pierwotnej w Unii Europejskiej do 2020 r.

W ramach poprawy efektywności energetycznej budynków podjęto działania polegające m.in. na zaostrzeniu przepisów techniczno-budowlanych w zakresie wymagań minimalnych dotyczących oszczędności energii oraz izolacyjności cieplnej wraz ze ścieżką dojścia do poziomu jaki powinien być spełniony w 2021 r., zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 9 dyrektywy 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, kiedy to nowo wznoszone budynki powinny być tzw. budynkami o niemal zerowym zużyciu energii

„Strategia rozwoju energetyki odnawialnej” (przyjęta przez Sejm 23 sierpnia 2001r.)

Zakłada ona wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 r. i do 14% w 2020 r., w strukturze zużycia nośników pierwotnych. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) ułatwi przede wszystkim osiągnięcie założonych w polityce ekologicznej celów w zakresie obniżenia emisji zanieczyszczeń odpowiedzialnych za zmiany klimatyczne.

Polityka Klimatyczna Polski Strategie redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020 (przyjęta przez Radę Ministrów 4 listopada 2003 r.)

Zawiera ona strategię redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020. Dokument ten określa m.in. cele i priorytety polityki klimatycznej Polski. Jednymi z priorytetowych kierunków działań średnio- i długookresowych określonych w prognozie są: promocja i rozwój oraz wzrost wykorzystywania nowych i odnawialnych źródeł energii, technologii pochłaniania CO₂, zaawansowanych i innowacyjnych technologii przyjaznych środowiskowo a także rozpoznania i usuwania barier w ich stosowaniu oraz szerokie wprowadzanie najlepszych dostępnych technik z zakresu efektywności energetycznej i użytkowania odnawialnych źródeł energii.

4.3.2 Dokumenty regionalne

„Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020” (RPO WiM 2014-2020)

Przygotowanie RPO WiM 2014-2020 poprzedziła weryfikacja strategicznych celów rozwojowych województwa warmińsko-mazurskiego pod kątem ich zgodności z obranymi celami przez Polskę i celami Wspólnoty w Strategii Europa 2020 oraz Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego. Podczas aktualizacji strategii rozwoju województwa oszacowano powtórnie jego zasoby, potrzeby i główne kierunki działań. Program wykorzystuje dorobek tego procesu.

Celami osi priorytetowej „Efektywność energetyczna” są: zwiększony udział odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym regionu, zwiększona efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach, zwiększona efektywność energetyczna budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej a także zwiększone wytwarzanie energii w wysokosprawnej kogeneracji i poprawa zrównoważonej mobilności mieszkańców w miastach województwa i ich obszarach funkcjonalnych. Jednym z priorytetów osi priorytetowej Efektywność Energetyczna są Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (priorytet inwestycyjny 4a) oraz Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (priorytet inwestycyjny 4c). W ramach tych priorytetów w PGN planowane są termomodernizacje budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej na terenie gminy wraz z modernizacją kotłowni oraz systemu ciepłowniczego w mieście.

Inną osią priorytetową realizowaną w ramach RPO WiM 2014-2020 jest „Infrastruktura transportowa”. Jej celami szczegółowymi są: poprawa wewnętrznej dostępności transportowej województwa warmińsko-mazurskiego i zwiększona dostępność kolejowa województwa warmińsko-mazurskiego

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 (Strategia Rozwoju 2025)

Wyznacza zakres działań podejmowanych przez władze regionu, a także stanowi punkt odniesienia dla inicjatyw oraz dokumentów o charakterze planistycznym, przestrzennym i programowym, podejmowanych i tworzonych na poziomie regionalnym, lokalnym, a także przez środowiska branżowe.

*Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014
z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018*

„Program Ochrony Środowiska jest narzędziem realizacji polityki ekologicznej Państwa w województwie warmińsko-mazurskim, określającym zadania służące poprawie stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego jego mieszkańców. Zapewnia ciągłość działań związanych z tworzeniem warunków zrównoważonego rozwoju regionu, jest kontynuacją i rozszerzeniem zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014. Obowiązek opracowania wojewódzkiego programu ochrony środowiska wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.).

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest jednym z najważniejszych dokumentów planistycznych województwa. Zawiera wskazania dla działań, których realizacja jest wypełnieniem zadań określonych przez strategię rozwoju regionu. Jest także ważnym instrumentem koordynacji polityki przestrzennej w regionie.

Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016

„Wojewódzki plan gospodarki odpadami opracowany został w celu osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa, wdrażania hierarchii postępowania z odpadami oraz zasady bliskości, a także stworzenia w województwie zintegrowanej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska. Wojewódzki plan gospodarki odpadami jest zgodny z przepisami prawa krajowego i unijnego w zakresie gospodarki odpadami oraz z zapisami zawartymi w Krajowym planie gospodarki odpadami 2014 i służy realizacji zawartych w nim celów”.

Jednym z celów głównych celów w gospodarce odpadami w województwie warmińsko-mazurskim jest zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska. Na terenie gminy Nidzica nie ma obecnie instalacji do termicznego zagospodarowania paliwa alternatywnego.

PROGRAM OCHRONY POWIETRZA dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszzonego PM10

Na terenie gminy Nidzica znajdują się obszary na których występują niekorzystne warunki jakościowe powietrza, sytuacje smogowe i wysokie stężenia pyłu zawieszonego PM10. Działania ujęte w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” mają za zadanie ograniczyć emisje w tym „emisję ukrytą”. Jest to zbieżne z planami działań krótkoterminowych powyższego dokumentu. W ocenianym dokumencie wskazano problem „emisji ukrytej”.- „Większa część mieszkańców gminy ogrzewająca dom piecem węglowym przyznaje wprost, że pali śmieci – wynika z ogólnych obserwacji mieszkańców”.

4.3.3 Dokumenty lokalne

Strategia rozwoju gminy Nidzica na lata 2014-2020

Gmina Nidzica obszarem o atrakcyjnych walorach przyrodniczych i kulturowych, sprzyjającym ożywieniu społecznemu, rozwojowi przedsiębiorczości i edukacji, gdzie mieszkańcy i turyści mogą aktywnie i spokojnie spędzać wolny czas.

Strategia zakłada eliminację uciążliwych dla środowiska małych, lokalnych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym z przechodzeniem na opalanie gazem, olejem opałowym bądź innymi, niskoemisyjnymi źródłami energii cieplnej, w tym źródłami energii odnawialnej. Polityka inwestycyjna w zakresie rozwoju źródeł ciepła powinna zmierzać w kierunku modernizacji odtworzeniowej istniejących urządzeń, dla zachowania racjonalnego i oszczędnego użytkowania energii, a przede wszystkim dla spełnienia wymogów ochrony środowiska. Ponadto należy dążyć do likwidacji przestarzałych kotłowni lokalnych podłączając obiekty do miejskiej sieci ciepłowniczej lub też modernizować je przechodząc na inne, mniej uciążliwe dla środowiska paliwa. Strategia zakłada również modernizację systemu kanalizacyjnego na terenie gminy.

Program ochrony środowiska dla gminy Nidzica na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, Nidzica 2013

Nadrzędny cel „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nidzica na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020” został określony jako: Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy Nidzica poprzez poprawę stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Cel ten jest zgodny z założeniami Polityki Ekologicznej Państwa. Poprawa stanu środowiska naturalnego jest celem długookresowym Programu, u którego podstaw leży wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Nidzica.

Ponadto sprecyzowany cel jest zgodny z celem nadrzędnym powiatowej Polityki Ekologicznej Powiatu Nidzickiego, który został określony w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013” i brzmi: Dobry stan środowiska umożliwiający zrównoważony rozwój.

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Nidzica - aktualizacja, Nidzica 2014

Według dokumentu Gmina posiada duży potencjał wykorzystania OZE, przede wszystkim dotyczy to energii wiatru i energii biomasy. Charakter gminy, stwarzający m.in. warunki do wykorzystania biomasy, w tym rozwoju roślin energetycznych, stwarza możliwość pokrycia w przyszłości dużej części zapotrzebowania na energię cieplną ze źródeł lokalnych (ok. 65%).

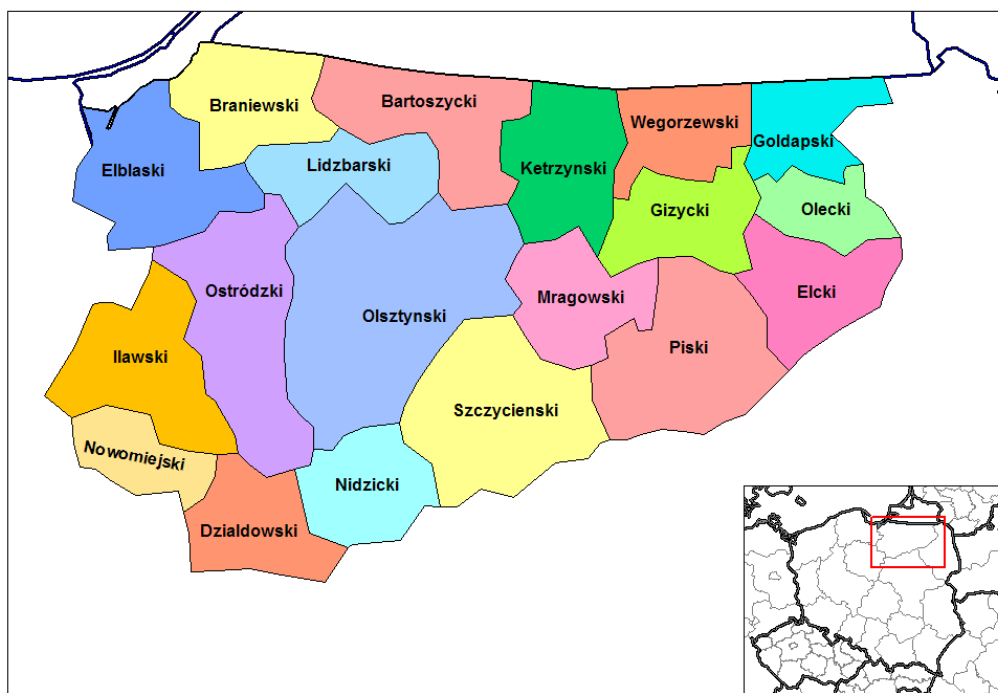
Zakłada się, że uwzględniając różne czynniki, rola i udział OZE w strukturze zużycia energii będzie stale rosła. Z przeprowadzonej analizy wynika, że głównym odbiorcą energii na terenie gminy Nidzica są gospodarstwa domowe, których udział w zapotrzebowaniu na energię łącznie kształtuje się na poziomie 54%. Ta sytuacja nie zmieni się również w projekcji zapotrzebowania do 2030 r., w którym głównym odbiorcą energii będą nadal gospodarstwa domowe, których udział w zapotrzebowaniu na energię łącznie będzie kształtował się na zbliżonym poziomie (53%). Uwzględniając wariant ostrożny przyjęty do analizy, ogólne zapotrzebowanie na energię w gminie Nidzica zmaleje blisko 23% do 2030 r. Biorąc pod uwagę wymagania pakietu energetycznego i klimatycznego przyjętego przez Unię Europejską do 2020r. (3 x 20%) oraz przepisów dot. efektywności energetycznej, które wyznaczają cele w najbliższej przyszłości w zakresie oszczędnego gospodarowania energią a także określają zadania jednostek sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, zostały wskazane pola i działania dla lokalnego samorządu i jego mieszkańców.

5 OBECNY STAN ŚRODOWISKA

5.1 Położenie geograficzne

Gmina Nidzica położona jest w południowej części województwa warmińsko – mazurskiego, które pod względem powierzchni zajmuje czwarte miejsce w kraju (24,2 tys. km², co stanowi około 7,7 % powierzchni kraju).

W granicach województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonuje 116 jednostek samorządu gminnego, w tym 16 miejskich, 33 miejsko-wiejskich, 67 wiejskich. Województwo to podzielone jest na 19 powiatów ziemskich oraz 2 powiaty grodzkie, tj. miasta: Olsztyn i Elbląg. Stolicą województwa i siedzibą władz samorządowych jest centralnie położony Olsztyn.

Rys. 1. Podział administracyjny województwa warmińsko-mazurskiego

5.2 Powierzchnia

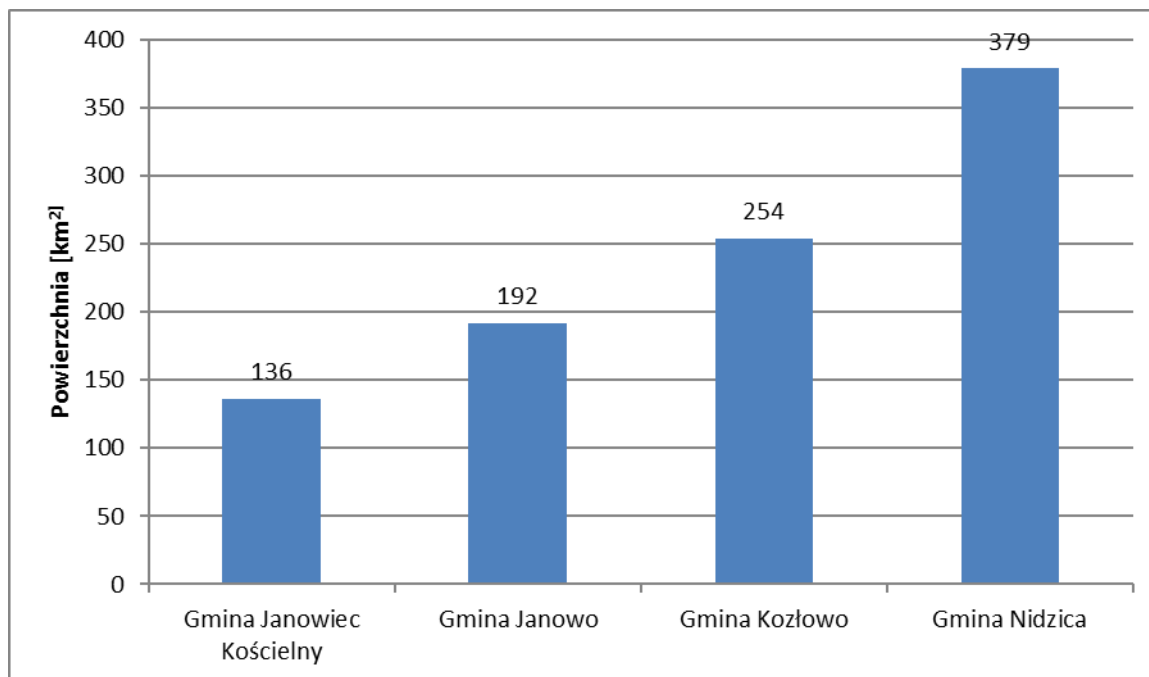
Gmina Nidzica administracyjnie przynależy do powiatu nidzickiego, w którego skład oprócz tej gminy wchodzi gminy wiejskie: Janowiec Kościelny, Janowo oraz Kozłowo. Powiat Nidzicki zajmuje łączną powierzchnię 961 km². Pod względem wielkości znajduje się on na 15 miejscu wśród

19 powiatów województwa warmińsko - mazurskiego. W skład powiatu wchodzi 165 jednostek osadniczych, z których 103 to wsie sołeckie. Siedzibą powiatu jest miasto Nidzica.

Rys 2. Gmina Nidzica na tle powiatu nidzickiego

Gmina Nidzica położona jest w północnej części powiatu nidzickiego. Zajmuje ona obszar o powierzchni 378,9 km² i graniczy od północy z gminą Olsztynek, od strony zachodniej i częściowo południowej z gminą Kozłowo, dalej od strony południowej i częściowo wschodniej graniczy z gminą Janowiec Kościelny, od wschodu z gminami Janowo i Jedwabno. Gmina Nidzica jest największą jednostką samorządu terytorialnego powiatu nidzickiego pod względem terytorialnym, co można zauważyć na poniższym wykresie. Ponadto gmina zalicza się do większych jednostek samorządu terytorialnego pod względem powierzchni na tle województwa i kraju (według danych GUS za 2014 r. Gmina Nidzica zajmuje 31 miejsce w kraju).

Rysunek 3. Powierzchnia gmin na tle powiatu nidzickiego

[na podstawie danych GUS, 2013]

Gmina posiada wyraźnie wyodrębniony dwudzielny charakter – część północno-wschodnia to w zdecydowanej większości lasy, natomiast część południowo-zachodnia obejmuje w większości użytki rolne. Centrum administracyjnym oraz gospodarczym i usługowym jest miasto Nidzica – siedziba władz gminnych i powiatowych.

Gminę Nidzica zamieszkuje 21608 mieszkańców (ok. 67% zamieszkuje miasto Nidzica). Na 1 km² powierzchni przypada 57 osób (stan na koniec 2012 r.).

5.3 Klimat

Teren gminy znajduje się w regionie, który charakteryzuje się (w stosunku do przeciętnych w Polsce) większym średnim zachmurzeniem, czyli większą liczbą dni pochmurnych (najwięcej dni pochmurnych jest w grudniu, a najmniej późnym latem we wrześniu), najniższymi średnimi temperaturami miesięcy zimowych i jesiennych, większą roczną amplitudą temperatur i większą ilością opadów.

Na omawianym obszarze najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą 17⁰C, najchłodniejszym styczeń -1,7⁰C. Roczne sumy opadów wynoszą średnio około 610 – 630 mm.

5.4 Powietrze

Obowiązek sporządzania corocznej oceny poziomu substancji w powietrzu wynika z art. 89 znowelizowanej ustawy - Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje, corocznych ocen poziomów substancji w powietrzu w danej strefie. Gmina Nidzica podlega pod Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie (WIOŚ Olsztyn).

W opracowaniu wykorzystano wyniki pomiarów pochodzących z najbliższej stacji automatycznej w Ostródzie mierzących m.in. SO₂, NO₂, NO_x, NO, CO, PM10, ozon, benzen i toluen.

Tabela 1. Wyniki pomiarów wybranych rodzajów zanieczyszczeń dla strefy warmińsko-mazurskiej w roku 2014

Rodzaj zanieczyszczenia	Jednostka	Stanowisko pomiarowe	Maksymalne stężenie 1-godzinne	Maksymalne stężenie 24-godzinne	Średnie roczne stężenie
Dwutlenek siarki (SO ₂)	[µg/m ³]	02.Ostróda Chrobrego 3 14-100 Ostróda	23,3	13,6	3,6
Pył zawieszony PM10			230	56	20
Dwutlenek azotu (NO ₂)			99	36	13
Tlenek azotu (NO)			155,6	36	3
Tlenek węgla (CO)			2533	1000	390
Ozon (O ₃)			145	100	50

[źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica na podstawie danych archiwalnych WIOŚ Olsztyn, 2014]

Na terenie gminy Nidzica funkcjonuje obecnie jedna stacja tła miejskiego znajdująca się przy ulicy Traugutta. Stacja obsługiwana jest przez WIOŚ Olsztyn, prowadzone są na niej pomiary pyłu PM 10 metodą niskoobjętościową z separacją frakcji oraz oznaczanie metali ciężkich i benzo(a)piranu w pyle PM 10.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,

- klasa B - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczały poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji,
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony,
- klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Wyniki klasyfikacji stref w województwie warmińsko – mazurskim przedstawiono uwzględniając kryteria:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon, tlenek węgla, pył PM10, pył PM2.5 oraz kadm, nikiel, ołów, arsen i benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10.
- ze względu na ochronę roślin dla substancji: dwutlenek siarki, tlenki azotu, ozon.

Wyniki dla tej kategorii pochodzą w całości ze stacji Puszcza Borecka należącej do IOŚ w Warszawie.

Gmina Nidzica pod kątem oceny jakości powietrza dla obydwu kryteriów została zaliczona do strefy warmińsko – mazurskiej. Wynikowe klasy dla gminy Nidzica dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Wynikowe klasy dla gminy Nidzica dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin za 2012 r.

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w 2012 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru gminy wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia	Symbol klasy wynikowej w 2012 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru gminy wg kryteriów określonych w celu ochrony roślin
Pył zawieszony PM10	C	-
Pył zawieszony PM2,5	A	-
Dwutlenek siarki	A	A
Dwutlenek azotu	A	-
Tlenki azotu	-	A
Tlenek węgla	A	-
Benzen	A	-
Ozon	A, D2	A, D2
Ołów	A	-
Kadm	A	-
Nikiel	A	-
Arsen	A	-
Benzo(a)piren	C	-

[Źródło: WIOŚ Olsztyn]

5.5 Odpady

Na terenie gminy Nidzica znajdują się następujące instalacje zagospodarowywania odpadów:

- Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane w miejscowości Kanigowo gdzie składowane są: żużle; odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów; gruz ceglany i odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia; zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadów materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia; asfalt, materiały konstrukcyjne zawierające gips; mieszane odpady z budowy, remontów i demontażu zawartość piaskowników; odpady stałe z oczyszczania gleby i ziemi; gleba, ziemia i kamienie.
- Składowisko odpadów przemysłowych w Olszewie,
- Stacja demontażu pojazdów należąca do Gospodarstwa Pomocniczego Centrum Kształcenia Praktycznego w Nidzicy.

Źródłami powstawania odpadów są przede wszystkim gospodarstwa domowe i obiekty infrastruktury (z sektora handlu i usług)

5.6 Złoże naturalne

Na obszarze gminy Nidzica znajdują się przede wszystkim pokłady kruszywa naturalnego – piaski i żwiry. Duże złoże występuje w północnej i środkowej części obszaru, w miejscowości Bolejny i Wietrzychowo. Zalegają one głównie w osadach czwartorzędowych, które ze względu na płytkość zalegania są łatwe do eksploatacji na skalę przemysłową.

5.7 Gleby

Pokrywą glebową gminy tworzą przede wszystkim kompleksy gleb bielcowych, rdzawych i brunatnych, które zostały wytworzone na bazie piasków, piasków słabo gliniastych i gliniastych.

Na zdecydowanie mniejszych powierzchniach przede wszystkim w obniżeniach terenu, w sąsiedztwie małych cieków, czy też w dolinach rzek Wkry i Omulew, występują gleby hydrogeniczne (gleby torfowe, torfowo – murszowe, torfowo – mułowe i murszaste).

Gleby występujące na obszarze gminy w większości zaklasyfikowane zostały do średnich i niższych klas bonitacyjnych (klasa IV i V). Gleby klas I i II w ogóle nie występują, a gleby klasy III w bardzo małej ilości. Powierzchnia gruntów na terenie gminy Nidzica zajmuje powierzchnię 11857,72 ha (dane GUS 2010 r.), z czego 11237,53 ha to użytki rolne.

Od jakości gleb występujących na terenie gminy uzależniona jest struktura gatunkowa upraw. Znaczący udział w produkcji rolnej mają uprawy o mniejszych wymaganiach glebowo-wodnych – żyto, mieszanki zbożowe, pszenżyto, kukurydza i ziemniaki. Gleby występujące na terenie gminy sprzyjają również uprawie roślin na cele energetyczne np. wierzby energetycznej, która ma stosunkowo niskie wymagania glebowe. Może być uprawiana zarówno na glebach użytkowanych rolniczo jak i na nieużytkach np. można nimi obsadzić łąki, skarpy, niecki.

5.8 Zasoby i ekosystemy wodne

5.8.1 Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym rzeki występujące na terenie gminy Nidzica należą do dwóch systemów rzecznych Wisły oraz Pregoty. Przez północną część gminy przebiega bowiem dział wodny I rzędu pomiędzy wymienionymi rzekami.

Większość cieków należy do systemu wodnego Wisły, w dorzeczu II rzędu rzeki Narwi. Sieć rzeczną tworzą tutaj głównie dorzecza III rzędu rzek: Omulew (dopływy: Czarna Rzeka i Struga Rekownica) i Wkra nazywana w zależności od lokalizacji Nidą, Działdówką oraz Wkrą. Dopływem Wkry jest Szkotówka.

W dorzeczu Pregoty znajduje się dorzecze II rzędu rzeki Łyny, której dopływem na terenie gminy jest rzeka Marózka.

5.8.2 Jeziora

Na obszarze gminy znajdują się 22 jeziora o łącznej powierzchni blisko 830 ha, co stanowi 2,2% ogólnej powierzchni gminy. Jeziora na terenie gminy Nidzica są zlokalizowane w północnej części gminy i są pochodzenia polodowcowego. W bezpośrednim sąsiedztwie miasta nie ma żadnego jeziora. Retencja wody odbywa się również poprzez zbiorniki wód stojących. Główne funkcje, które spełniają zbiorniki to: retencjonowanie wiosennych fal wezbraniowych rzek; lokalne zabezpieczenie przeciwpowodziowe; magazynowanie wody do nawodnień deszczownianych oraz poprawienie stanu sanitarnego wód rzek.

5.8.3 Jakość wód powierzchniowych

Do czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych należą uwarunkowania naturalne, takie jak warunki klimatyczne i hydrologiczne, czy zdolność samooczyszczania oraz zanieczyszczenia antropogeniczne.

Znaczną część zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych stanowią zanieczyszczenia obszarowe. Źródłem tych zanieczyszczeń są m.in. nawozy sztuczne i środki ochrony roślin oraz niewłaściwie składowany obornik i gnojowica oraz niedostateczna infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowo – gospodarcze. Ponadto występują zanieczyszczenia punktowe na przykład bezpośrednie zrzuty surowych ścieków bytowo – gospodarczych do cieków wodnych (na nieskanalizowanych obszarach) oraz zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków

5.8.4 Wody podziemne

Na obszarze gminy Nidzica, zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym, występują w utworach czwartorzędowych oraz trzeciorzędowych i związane są z występowaniem zasobów wód podziemnych należących do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych GZWP nr 214 Działdowo oraz GZWP 215 Subniecka Warszawska.

5.9 Przyroda, Obszary chronione, Natura 2000

5.9.1 Rezerваты przyrody

Rezerваты przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na terenie gminy Nidzica zlokalizowane są 4 rezerваты przyrody:

„Rezerwat Jezioro Orłowo Małe” - został utworzony w roku 1958 na obszarze 4,50 ha. Jest rezerwatem faunistycznym służącym ochronie żółwia błotnego.

Rezerwat „Źródła rzeki Łyny im. Prof. Romana Kobendzy” – (rezerwat krajobrazowy) został utworzony w roku 1959 na obszarze 120,54 ha. Głównym celem założenia rezerwatu było zachowanie obszaru źródłiskowego Łyny oraz ochrona wstecznej erozji źródłiskowej. Teren rezerwatu to głównie lasy mieszane.

Rezerwat „Koniuszanka I” – (rezerwat przyrody nieożywionej) został utworzony w roku 1978 na obszarze 24,05 ha, w celu zachowania i ochrony zjawiska sufozji na sandrze obserwowanym na strumieniu Koniuszanka.

Rezerwat „Koniuszanka II” – (rezerwat florystyczny) położony około 1,5 km na północ od jeziora Koniuszyn. Został utworzony w roku 1978 na obszarze 64,55 ha. Utworzony został dla ochrony malowniczego przełomowego docinka rzeki Koniuszanka.

5.9.2 Obszary chronionego krajobrazu

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Cześć obszaru gminy Nidzica znajduje się w granicach obszarów chronionego krajobrazu, którymi są:

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko – Ramuckiej – o powierzchni całkowitej 131 444,3 ha – obejmuje całą północno-wschodnią i środkową część obszaru gminy Nidzica.

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki – o powierzchni całkowitej 8 391,9 ha – obejmuje na terenie gminy rozciągnięty południkowo pas terenu wzdłuż doliny Nidy (od

Dobrzynia na północ do granic gminy na południu). Na wysokości miasta biegnie wysoczyzną, po zachodniej stronie miasta.

5.9.3 Pomniki przyrody

Na terenie gminy Nidzica ustanowiono 15 pomników przyrody. Są to pojedyncze okazałe drzewa, głazy oraz formy geomorfologiczne.

5.9.4 Obszary NATURA 2000

Część północno-wschodnia obszaru gminy Nidzica objęta jest prawnymi formami ochrony przyrody ze względu na walory środowiska o znaczeniu europejskim tj.:

Obszar Specjalnej Ochrony - Puszcza Napiwodzko - Ramucka (PLB 280007) utworzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska,

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty – Ostoja Napiwodzko – Ramucka (PLH 280052) zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej.

Celem wyznaczenia ostoi jest Ochrona populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymanie ich siedlisk w nie pogorszonym stanie. Powierzchnia ostoi wynosi 116 604,7 ha. Na jej terenie występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Dyrektywy Ptasiej oraz 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi.

5.10 Zabytki

Obszar Gminy Nidzica jest bogaty w dziedzictwo kulturowe i historyczne. Do walorów historycznych zaliczane są m.in. szlaki bitewne, cmentarze, kurhany, wykopaliska, budowle i wały obronne (Zamek Krzyżacki i Klasztor), zabytkowe kościoły, pałace, dworki wraz z folwarkami, parki, charakterystyczna zabudowa późnopruska i mazurska.

5.11 Potencjalne zmiany środowiska w przypadku odstąpienia od realizacji „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” .

Opracowanie PGN dla Gminy Nidzica wyznacza następujące cele szczegółowe w zakresie poprawy jakości powietrza na analizowanym terenie, poprzez realizację następujących działań:

- 1) Ograniczanie niskiej emisji na terenie gminy Nidzica - kontynuacja działań związanych z dofinansowaniem wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych,
- 2) Inwestycje w odnawialne źródła energii - oświetlenie przy świetlicach z ogniw fotowoltaicznych,
- 3) Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Magdalenice,
- 4) Budowa i przebudowa sieci wodno-kanalizacyjnej w ulicach Traugutta, 1 Maja i Sprzymierzonych,

- 5) Budowa i przebudowa sieci wodno- kanalizacyjnej dla miejscowości Kanigowo, Siemiątki i Zagrzewo,
- 6) Budowa i przebudowa sieci wodno- kanalizacyjnej w ulicy Kościuszki,
- 7) Modernizacja oczyszczalni ścieków w Wólce Orłowskiej,
- 8) Modernizacja systemu ciepłowniczego w Nidzicy,
- 9) Ogrzewanie w świetlicy Kanigowo,
- 10) Renowacja budynku przy ul. Kolejowej 5,
- 11) Rozbudowa Szpitala, w tym: Instalacja wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła,
- 12) Zakup aparatu rtg do szpitala,
- 13) Remont bloku operacyjnego, w tym: Instalacja wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła,
- 14) Kompleksowe działania termo modernizacyjne budynku szpitala w Nidzicy, Remont dachu wraz z wykonaniem projektu,
- 15) Termomodernizacja budynków na terenie gminy Nidzica,
- 16) Modernizacja kotłowni (z kotłowni opalanej olejem na opalaną gazem ziemnym z doprowadzeniem gazu),
- 17) Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (szkoły, urzędy, świetlice wiejskie, budynki komunalne) - wymiana okien, docieplenie,
- 18) Budowa ulic: Ogrodowej i Osińskiego w miejscowości Nidzica wraz z odwodnieniem i oświetleniem ulicznym,
- 19) Przebudowa dróg gminnych nr 190525N (ul. Miła), nr 190598 (ul. Spokojna), nr 190603N (ul. Piękna), nr 190577 (ul. Leśna) w miejscowości Nidzica,
- 20) Przebudowa ulic: Leśnej, Pieniężnego i Bocznej w miejscowości Nidzica,
- 21) Rozbiórka i budowa mostu nad rzeką Wkrą w ciągu ul. Kraszewskiego w miejscowości Nidzica wraz z dojazdami,
- 22) Zakup specjalistycznego pojazdu do obsługi wiejskich przepompowni ścieków i sieci kanalizacyjnych,
- 23) Przystosowanie transportu gminnego - gimbusy, śmieciarki do wymogów unijnych,
- 24) Budowa sieci wodociągowej wraz z SUW i kanalizacji sanitarnej nad jeziorem Omulew,
- 25) Aktualizacja "Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Nidzica" oraz "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe dla gminy Nidzica",
- 26) Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
- 27) Prelekcje, spotkania promujące odpowiednie postawy w szkołach, szkolenie pracowników.

Brak realizacji wymienionych powyżej działań spowoduje pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego na analizowanym obszarze. Brak działań w grupie budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz budynków użytku publicznego i bardzo niski stopień termomodernizacji przyczyniają się do powstawania, głównie w sezonie grzewczym, uciążliwej dla mieszkańców emisji zanieczyszczeń rozprzestrzeniającej się w najbliższej okolicy ze źródeł tzw. emisji niskiej. Zaniechanie sukcesywnej i zgodnej z warunkami technicznymi termomodernizacji istniejących budynków mieszkalnych i użytkowych oraz zahamowanie rozwoju niskoenergetycznego budownictwa w przypadku nowych inwestycji budowlanych, skutkować będzie wzrostem zużycia energii oraz zwiększeniem kosztów ogrzewania, które stanowią kluczową pozycję w budżecie każdego gospodarstwa domowego. Spowoduje to, w dalszej konsekwencji, pogorszenie stanu jakości powietrza (niska emisja).

Jakość powietrza przekłada się na stan zdrowia mieszkańców zanieczyszczonych terenów. Należy podejmować więc starania, co do minimalizowania wpływu działalności człowieka na środowisko. Odstąpienie od realizacji Programu wpłynie na zdrowie obywateli, szczególnie na terenie miasta Nidzica, gdzie gęstość zaludnienia jest większa i kumulują się zanieczyszczenia ze wszystkich źródeł, takich jak: transport czy gospodarka komunalna. Skutki zanieczyszczenia są trudne do oszacowania, jednak zostało udowodnione, że częstość zachorowań (m.in. na choroby układu oddechowego, astmę, alergie, zawały serca) i przedwczesne zgony są powiązane z jakością powietrza. Pośrednio wpływa to na koszty leczenia chorych a szczególnie na komfort mieszkańców.

6 PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO W WYNIKU REALIZACJI ZAPISÓW „PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY NIDZICA”

6.1 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko

W wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia i kryterium ochrony roślin, strefa warmińsko – mazurska, do której należy Nidzica, została zakwalifikowana do opracowania programu ochrony powietrza POP w celu redukcji stężeń pyłu PM 10 i benzo(a)piranu w pyłe PM 10. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków a w okresie letnim bliskość drogi z intensywnym ruchem pojazdów. Priorytetem zatem powinno stać się ograniczenie:

- emisji pyłu ze źródeł powierzchniowych związanych ze zużyciem paliw na cele komunalne i bytowe,
- emisji liniową związaną z ruchem samochodowym (w tym wtórny unos pyłu),
- emisji ze źródeł punktowych (w tym również ze scentralizowanych systemów grzewczych).

6.2 Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000

Przedsięwzięcia realizowane w ramach „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” mają uwzględniać cele środowiskowe przyjęte w dokumentach krajowych oraz minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem integralności sieci Natura 2000.

W celu uniknięcia degradacji środowiska zaleca się ograniczenie lokalizowania na obszarze planu przedsięwzięć powodujących lub mogących powodować znaczne obciążenie dla środowiska, w tym przekroczenia dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń środowiska.

Oznaczenia użyte w tabeli 3. Przedstawiono poniżej:

PP- oddziaływanie pozytywne pośrednie

PB- oddziaływanie pozytywne bezpośrednie

O- brak oddziaływania/oddziaływanie neutralne

N- oddziaływanie negatywne

Tabela 3. Zidentyfikowane znaczące oddziaływania na środowisko

Lp.	Działanie zaproponowane w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej gminy Nidzica	Komponenty środowiska										
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra	Obszary chronione
1.	Ograniczanie niskiej emisji na terenie gminy Nidzica- kontynuacja działań związanych z dofinansowaniem wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	PP	PB	PP	PP	0	PB	PP	0	PP	PP	PP
2.	Inwestycje w odnawialne źródła energii - oświetlenie przy świetlicach z ogniw fotowoltaicznych	PP	PB	PP	PP	0	PP	0	0	0	0	PP
3.	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Magdalenie	0	PB	0	0	0	PP	0	PP	PP	0	0
4.	Budowa i przebudowa sieci wodno- kanalizacyjnych ulic Traugutta, 1 Maja, Sprzymierzonych i Kościuszki	PP	PB	PP	PP	PB	PP	PP	0	0	0	0
5.	Budowa i przebudowa sieci wodno- kanalizacyjnych dla miejscowości Kanigowo, Siemiątki i Zagrzewo	PP	PB	PP	PP	PB	PP	PP	0	0	0	0
6.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Wólce Orłowskiej	PP	PB	PP	PP	PB	PP	PP	0	0	0	PP

Lp.	Działanie zaproponowane w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej gminy Nidzica	Komponenty środowiska										
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra	Obszary chronione
7.	Modernizacja systemu ciepłowniczego w Nidzicy	PP	PB	PP	PP	0	PB	PP	0	PB	0	PP
8.	Ogrzewanie w świetlicy Kanigowo	PP	PB	PP	PP	0	PB	PP	0	PB	0	0
9.	Renowacja budynku przy ul. Kolejowej 5	0	PB	0	0	0	PP	0	0	0	0	0
10.	Rozbudowa Szpitala, w tym: Instalacja wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła	0	PB	0	0	0	PB	N	0	0	0	0
11.	Zakup aparatu rtg do szpitala	0	PB	0	0	0	PP	0	0	PP	0	0
12.	Remont bloku operacyjnego, w tym: Instalacja wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła	0	PB	PP	PP	0	PB	0	PP	0	0	0
13.	Kompleksowe działania termo modernizacyjne budynku szpitala w Nidzicy, Remont dachu wraz z wykonaniem projektu	PP	PB	PP	PP	0	PB	0	0	PP	0	PP
14.	Termomodernizacja budynków na terenie gminy Nidzica	PP	PB	PP	PP	0	PB	0	0	PP	0	PP
15.	Modernizacja kotłowni (z kotłowni opalanej olejem na opalaną gazem ziemnym z doprowadzeniem gazu)	PP	PB	PP	PP	0	PB	PP	0	PB	0	PP

Lp.	Działanie zaproponowane w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej gminy Nidzica	Komponenty środowiska										
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra	Obszary chronione
16.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (szkoły, urzędy, świetlice wiejskie, budynki komunalne) - wymiana okien, docieplenie.	PP	PB	PP	PP	0	PB	0	0	PP	0	PP
17.	Budowa ulic: Ogrodowej i Osińskiego w miejscowości Nidzica wraz z odwodnieniem i oświetleniem ulicznym	0	PB	0	0	0	0	N/0	N/0	0	0	0
18.	Przebudowa dróg gminnych nr 190525N (ul. Miła), nr 190598 (ul. Spokojna), nr 190603N (ul. Piękna), nr 190577 (ul. Leśna) w miejscowości Nidzica	0	PB	0	0	0	0	N/0	0	0	0	0
19.	Przebudowa ulic: Leśnej, Pieniężnego i Bocznej w miejscowości Nidzica	0	PB	0	0	0	0	N/0	0	0	0	0
20.	Rozbiórka i budowa mostu nad rzeką Wkrą w ciągu ul. Kraszewskiego w miejscowości Nidzica wraz z dojazdami	0	PB	0	0	0	0	N/0	0	0	0	0

Lp.	Działanie zaproponowane w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej gminy Nidzica	Komponenty środowiska										
		Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra	Obszary chronione
21.	Zakup specjalistycznego pojazdu do obsługi wiejskich przepompowni ścieków i sieci kanalizacyjnych	PP	PB	0	0	PP	PP	PP	0	PP	0	PP
22.	Przystosowanie transportu gminnego - gimbusy, śmieciarki do wymogów unijnych	0	PB	0	0	0	PP	PP	0	PP	0	PP
23.	Budowa sieci wodociągowej wraz z SUW i kanalizacji sanitarnej nad jeziorem Omulew	PB	PB	PP	PP	PB	0	0	0	0	0	0
24.	Aktualizacja "Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Nidzica" oraz "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe dla gminy Nidzica"	0	PB	0	0	0	PP	0	0	PP	0	0
25.	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	0	PB	0	0	0	PP	0	0	0	0	0
26.	Prelekcje, spotkania promujące odpowiednie postawy w szkołach, szkolenie pracowników	0	PB	0	0	0	PP	0	0	0	0	0

Tabela 4. Przewidywane znaczące oddziaływania „Planu gospodarki niskoemisyjnej gminy Nidzica”

Kierunek działań	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
Ograniczanie niskiej emisji na terenie gminy Nidzica- kontynuacja działań związanych z dofinansowaniem wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Bezpośrednie	W fazie realizacji: ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów wielkogabarytowych w wyniku prac budowlanych, W fazie eksploatacji: dodatnie oddziaływanie poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zwiększenie efektywności wykorzystania energii,
	Pośrednie	Poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię i jej efektywne wykorzystanie zmniejszy się ilość paliw zużytych do produkcji energii przez co nastąpi poprawa jakości powietrza
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	Spełnienie wymagań krajowych i unijnych dotyczących jakości powietrza
Inwestycje w odnawialne źródła energii - oświetlenie przy świetlicach z ogniw fotowoltaicznych	Bezpośrednie	zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zwiększenie efektywności wykorzystania energii- dodatnie oddziaływanie
	Pośrednie	Poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię i jej efektywne wykorzystanie zmniejszy się ilość paliw zużytych do produkcji energii przez co nastąpi poprawa jakości powietrza
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	Spełnienie wymagań krajowych i unijnych dotyczących jakości powietrza
Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Magdalenie	Bezpośrednie	W fazie eksploatacji: dodatnie oddziaływanie poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zwiększenie efektywności wykorzystania energii,
	Pośrednie	Poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię i jej efektywne wykorzystanie zmniejszy się ilość paliw zużytych do produkcji energii przez co nastąpi poprawa jakości powietrza
	Wtórne	Zmniejszenie zużycia energii, poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	Zmniejszenie zużycia energii, poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	Zmniejszenie zużycia energii, poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	Zmniejszenie zużycia energii, poprawa jakości powietrza

Kierunek działań	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
Budowa i przebudowa sieci wodno- kanalizacyjnych ulic Traugutta, 1 Maja, Sprzymierzonych i Kościuszki	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów wielkogabarytowych w wyniku prac budowlanych, W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Pośrednie	Spadek liczby przydomowych zbiorników na nieczystości płynne
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Długoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
Budowa i przebudowa sieci wodno- kanalizacyjnych dla miejscowości Kanigowo, Siemiątki i Zagrzewo	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów wielkogabarytowych w wyniku prac budowlanych, W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Pośrednie	Spadek liczby przydomowych zbiorników na nieczystości płynne
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Długoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Wólce Orłowskiej	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów wielkogabarytowych w wyniku prac budowlanych, W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Pośrednie	Spadek liczby przydomowych zbiorników na nieczystości płynne
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody; Większa wydajność oraz zmniejszenie zapotrzebowania na energię.
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody
	Długoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości wody

Kierunek działań	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
Ogrzewanie w świetlicy Kanigowo	Bezpośrednie	zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zwiększenie efektywności wykorzystania energii- dodatnie oddziaływanie
	Pośrednie	Poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię i jej efektywne wykorzystanie zmniejszy się ilość paliw zużytych do produkcji energii przez co nastąpi poprawa jakości powietrza
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	Spełnienie wymagań krajowych i unijnych dotyczących jakości powietrza
Modernizacja systemu ciepłowniczego w Nidzicy	Bezpośrednie	zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zwiększenie efektywności wykorzystania energii- dodatnie oddziaływanie
	Pośrednie	Poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię i jej efektywne wykorzystanie zmniejszy się ilość paliw zużytych do produkcji energii przez co nastąpi poprawa jakości powietrza
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	Spełnienie wymagań krajowych i unijnych dotyczących jakości powietrza
Renowacja budynku przy ul. Kolejowej 5	Bezpośrednie	zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zwiększenie efektywności wykorzystania energii- dodatnie oddziaływanie
	Pośrednie	Poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię i jej efektywne wykorzystanie zmniejszy się ilość paliw zużytych do produkcji energii przez co nastąpi poprawa jakości powietrza
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	Spełnienie wymagań krajowych i unijnych dotyczących jakości powietrza

Kierunek działań	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
Rozbudowa Szpitala, w tym: Instalacja wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów wielkogabarytowych w wyniku prac budowlanych, Możliwy ujemny wpływ na krajobraz. Możliwa tymczasowo zwiększona emisja gazów przez pojazdy budowlane
	Pośrednie	W fazie eksploatacji: zwiększenie efektywności wykorzystania energii,
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
Zakup aparatu rtg do szpitala	Bezpośrednie	Obniżenie zapotrzebowania na energię elektryczną
	Pośrednie	Zwiększenie efektywności wykorzystania energii,
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
Remont bloku operacyjnego, w tym: Instalacja wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła	Bezpośrednie	Obniżenie zapotrzebowania na energię i paliwa
	Pośrednie	Zwiększenie efektywności wykorzystania energii
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
Kompleksowe działania termo modernizacyjne budynku szpitala w Nidzicy, Remont dachu wraz z wykonaniem projektu	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów wielkogabarytowych w wyniku prac budowlanych; zwiększona emisja gazów przez pojazdy budowlane W fazie eksploatacji: obniżenie zapotrzebowania na energię i paliwa
	Pośrednie	Zwiększenie efektywności wykorzystania energii
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza

Kierunek działań	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
Termomodernizacja budynków na terenie gminy Nidzica	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów wielkogabarytowych w wyniku prac budowlanych W fazie eksploatacji: obniżenie zapotrzebowania na energię i paliwa
	Pośrednie	Zwiększenie efektywności wykorzystania energii
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	Spełnienie wymagań krajowych i unijnych dotyczących jakości powietrza
Modernizacja kotłowni (z kotłowni opalanej olejem na opalaną gazem ziemnym z doprowadzeniem gazu)	Bezpośrednie	zmniejszenie zapotrzebowania na energię, zwiększenie efektywności wykorzystania energii- dodatnie oddziaływanie
	Pośrednie	Poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię i jej efektywne wykorzystanie zmniejszy się ilość paliw zużytych do produkcji energii- popr. Jakości powietrza
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	Spełnienie wymagań krajowych i unijnych dotyczących jakości powietrza
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (szkoły, urzędy, świetlice wiejskie, budynki komunalne) - wymiana okien, docieplenie.	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów wielkogabarytowych w wyniku prac budowlanych W fazie eksploatacji: obniżenie zapotrzebowania na energię i paliwa
	Pośrednie	Zwiększenie efektywności wykorzystania energii
	Wtórne	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Skumulowane	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Krótkoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
	Długoterminowe	W wyniku realizacji inwestycji nastąpi poprawa jakości powietrza
Budowa ulic: Ogrodowej i Osińskiego w miejscowości Nidzica wraz z odwodnieniem i oświetleniem ulicznym	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów w wyniku prac budowlanych; tymczasowo zwiększona emisja gazów przez pojazdy budowlane
	Pośrednie	Zwiększenie efektywności wykorzystania energii
	Wtórne	brak
	Skumulowane	Usprawniony przejazd pojazdów- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza
	Krótkoterminowe	Zwiększenie efektywności wykorzystania energii przez oświetlenie
	Długoterminowe	Usprawniony przejazd pojazdów- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza

Kierunek działań	Kierunek działań	Kierunek działań
Przebudowa dróg gminnych nr 190525N (ul. Miła), nr 190598 (ul. Spokojna), nr 190603N (ul. Piękna), nr 190577 (ul. Leśna) w miejscowości Nidzica	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów w wyniku prac budowlanych; tymczasowo zwiększona emisja gazów przez pojazdy budowlane
	Pośrednie	brak
	Wtórne	brak
	Skumulowane	Usprawniony przejazd pojazdów- możliwe zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza
	Krótkoterminowe	brak
	Długoterminowe	Usprawniony przejazd pojazdów- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza
Przebudowa ulic: Leśnej, Pieniężnego i Bocznej w miejscowości Nidzica	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów w wyniku prac budowlanych; tymczasowo zwiększona emisja gazów przez pojazdy budowlane
	Pośrednie	brak
	Wtórne	brak
	Skumulowane	Usprawniony przejazd pojazdów- możliwe zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza
	Krótkoterminowe	brak
	Długoterminowe	Usprawniony przejazd pojazdów- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza
Rozbiórka i budowa mostu nad rzeką Wkrą w ciągu ul. Kraszewskiego w miejscowości Nidzica wraz z dojazdami	Bezpośrednie	W fazie realizacji: możliwe ujemne oddziaływanie poprzez powstawanie odpadów w wyniku prac budowlanych; tymczasowo zwiększona emisja gazów przez pojazdy budowlane; możliwość zanieczyszczenia wód rzeki Wkry
	Pośrednie	brak
	Wtórne	brak
	Skumulowane	Usprawniony przejazd pojazdów- możliwe zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza
	Krótkoterminowe	brak
	Długoterminowe	Usprawniony przejazd pojazdów- zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza

Kierunek działań	Kierunek działań	Kierunek działań
Zakup specjalistycznego pojazdu do obsługi wiejskich przepompowni ścieków i sieci kanalizacyjnych	Bezpośrednie	Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza
	Pośrednie	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza, poprawa jakości wód - dodatni efekt ekologiczny
	Wtórne	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza, poprawa jakości wód - dodatni efekt ekologiczny
	Skumulowane	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza, poprawa jakości wód - dodatni efekt ekologiczny
	Krótkoterminowe	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Długoterminowe	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
Przystosowanie transportu gminnego - gimbusy, śmieciarki do wymogów unijnych	Bezpośrednie	Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza
	Pośrednie	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Wtórne	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Skumulowane	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Krótkoterminowe	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Długoterminowe	Zmniejszenie zużycia paliw, poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
Budowa sieci wodociągowej wraz z SUW i kanalizacji sanitarnej nad jeziorem Omulew	Bezpośrednie	Poprawa jakości wód, rezygnacja z przydomowych zbiorników na nieczystości płynne - dodatni efekt ekologiczny
	Pośrednie	Poprawa jakości wód, poprawa zdrowia mieszkańców - dodatni efekt ekologiczny
	Wtórne	Poprawa jakości wód - dodatni efekt ekologiczny
	Skumulowane	Poprawa jakości wód, rozwój nowych siedlisk roślin i zwierząt - dodatni efekt ekologiczny
	Krótkoterminowe	Poprawa jakości wód - dodatni efekt ekologiczny
	Długoterminowe	Poprawa jakości wód - dodatni efekt ekologiczny

Kierunek działań	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
Aktualizacja "Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Nidzica" oraz "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe dla gminy Nidzica"	Bezpośrednie	Aktualizacja dokumentów pozwoli na ocenę efektów podjętych działań oraz określi obszary konieczne do zmiany
	Pośrednie	Poprawa jakości powietrza, racjonalizacja działań na rzecz efektywności energetycznej i ochrony środowiska
	Wtórne	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Skumulowane	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Krótkoterminowe	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Długoterminowe	Aktualizacja dokumentów pozwoli na ocenę efektów podjętych działań oraz określi obszary konieczne do zmiany
Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Bezpośrednie	Zmniejszenie zużycia energii i paliw, poprawa jakości powietrza poprzez wzrost świadomości
	Pośrednie	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Wtórne	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Skumulowane	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Krótkoterminowe	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Długoterminowe	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
Prelekcje, spotkania promujące odpowiednie postawy w szkołach, szkolenie pracowników	Bezpośrednie	Kształtowanie postaw dzieci i młodzieży,
	Pośrednie	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny; zmniejszenie wykorzystania paliw
	Wtórne	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Skumulowane	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Krótkoterminowe	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny
	Długoterminowe	Poprawa jakości powietrza - dodatni efekt ekologiczny;

Poza wymienionymi wyżej oddziaływaniami występują jeszcze oddziaływania chwilowe i stałe. W przypadku oddziaływań chwilowych można odnieść się do wpływu na środowisko jaki ma dane działanie podczas jego realizacji (na przykład budowa mostu na rzece Wkrze). Działania miękkie takie jak szkolenia czy prelekcje nie powodują żadnego chwilowego wpływu na środowisko. Podobnie Aktualizacja "Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica" oraz "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe dla Gminy Nidzica". Powstanie inwestycji jak zostało wspomniane wiąże się z oddziaływaniem na komponenty środowiska w trakcie jej użytkowania. Sama inwestycja istnieje w dłuższym okresie czasu lub zawsze co oznacza że będzie miało charakter ciągły. W przypadku działań modernizacyjnych/ budowy obiektów można określić te oddziaływania jako poprawę jakości powietrza czy wód poprzez zmniejszenie emisji. W przypadku działań modernizacji czy budowy nowych dróg jest oczywiste, że ruch będzie powodował emisję ale na skutek usprawnienia przejazdu powinna być ona mniejsza niż przed przeprowadzeniem inwestycji.

6.3 Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji PGN

Realizacja zadań określonych w „Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” ma za zadanie doprowadzenie do poprawy stanu jakości powietrza na terenie gminy. Realizacja działań opisanych w analizowanym dokumencie powinna mieć na uwadze podjęcie środków zapobiegających bądź ograniczających prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko. Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- utrzymanie ścisłego nadzoru merytorycznego nad prawidłową realizacją PGN,
- miarodajny monitoring ewentualnych zmian stanu środowiska w celu podejmowania ewentualnych działań zapobiegawczych,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z Planu oraz z zasadami ochrony środowiska, m.in. poprzez włączanie się do postępowań administracyjnych różnych podmiotów na prawach strony (m.in. służb administracji),
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminach oraz w przepisach prawnych,
- działania edukacyjno-informacyjne dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (np. finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnych służb ochrony środowiska.

Z kolei negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających potencjalnie negatywne oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy;
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji;
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;

6.4 Transgraniczne oddziaływania na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym z dnia 25 lutego 1991 r. oraz z Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. W świetle tych dokumentów specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje realizowane w jednym państwie, ale zasięgiem oddziaływania obejmujące terytorium innego państwa, mogąc tym samym powodować znaczące negatywne skutki dla środowiska. Gmina Nidzica nie jest położone na terenach przygranicznych, a realizacja „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby mieć znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach „Planu...” ma charakter lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja PGN nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Wobec powyższego, dokument ten nie musi być poddawany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

6.5 Bariery utrudniające ocenę szkodliwego wpływu na środowisko w wyniku realizacji „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica”

W trakcie prac nad „Planem gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” opierano się na wszelkich dostępnych materiałach dotyczących opracowania diagnozy stanu obecnego oraz na dokumentach planistycznych gminy. W trakcie opracowywania Prognozy nie stwierdzono niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość jej wykonania.

7 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Ryzyko związane z realizacją dokumentu pn. „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” zostało określone w poniższej tabeli, gdzie przedstawiono działania zaradcze zmniejszające ryzyko niepowodzenia.

Niniejszy Plan został zoptymalizowany tak, aby minimalizować zagrożenia, które mogą wystąpić w trakcie jego realizacji.

Tabela 5. Ryzyko związane z realizacją „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica”

Lp.	Rodzaj ryzyka	Działania zaradcze
1.	Brak zainteresowania społeczeństwa/ przedsiębiorstw/ proponowanymi akcjami społecznymi, szkoleniami	Działanie promocyjne w zakresie planowanych przedsięwzięć
2.	Niedostateczne środki finansowe w budżecie Gminy na realizację działań zawartych w PGN	Korzystanie ze źródeł zewnętrznych, w tym unijnych
3.	Protesty społeczne związane z niekorzystną lokalizacją przedsięwzięć	Ewentualna zmiana lokalizacji; Konsultacje społeczne i działania promocyjne w zakresie planowanych przedsięwzięć

„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica” będzie aktualizowany co roku. Przeprowadzana będzie inwentaryzacja emisji co pozwoli ocenić skutki realizacji założeń analizowanego dokumentu. Przewidziany jest spadek emisji CO₂ na terenie gminy w przyszłych latach.

8 PODSUMOWANIE

W ramach podsumowania należy zaznaczyć, że wpływ realizacji celów „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica”, poprzez konkretne zadania, mają charakter pozytywny. Tylko niektóre działania mogą mieć przejściowo negatywny wpływ na środowisko.

Poszczególne kierunki działań mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko. W procesie realizacji działanie może niekorzystnie oddziaływać na środowisko. Dzieje się to głównie poprzez powstawanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz budowę nowych obiektów. Jednak w efekcie prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania. Poprawa może być osiągnięta głównie poprzez zmniejszenie wykorzystania energii na danym obszarze w porównaniu z rokiem bazowym. Przeprowadzone działania będą mieć również pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, dzięki możliwej do osiągnięcia poprawie jakości powietrza oraz zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska. Pośrednio realizacja planu może pozytywnie wpłynąć na jakość wód na terenie Gminy.

Realizacja planu ma zakończyć się w roku 2020 z efektem obniżenia emisji CO₂ na terenie Gminy.